

Kâinatın kutlu taşı: Hâcerü'l Esved

Müminlerin "sır kâtibi"yim. Nice sevinçler, saadetler, acılar, kederler, yaşadım. Şimdi asrın hüsrânını seyrediyor, Allah'ın vâdini bekliyorum. Benim bir dilim ve iki gözüm var. Bana, eli ya da dudağı ile dokunanlara, mahşerde şahitlik yapacağım.

HARUN TOKAK'IN
YAZISI 9'DA

2018 Dünya Kupası yolunda son viraj

Dünya Kupası'na Avrupa'dan 13 ülke katılacak. Grup liderlerinin direkt katılacağı 9 grupta ikinciler playoff maçları oynayacak. 8. hafta maçları geride kalırken Avrupa'dan finallere adını yazdıran ilk ülke Belçika oldu. Diğer ülkelerse son viraja girdi.

EFE YİĞİT'İN
DOSYASI 15'TE

GÜNLÜK E-GAZETE — SAYI: 274 — 07 EYLÜL 2017 PERŞEMBE — WWW.TR724.COM — @TR724COM

50 yeni hapisane dolusu bağımsız yargı

Yeni adli yılla beraber yargı bir kez daha tartışmaların göbeğine oturdu. Aslında tartışılacak bir "yargı" kalmadı da bu "gerek-siz" gündemin sebebi, yüksek yargı mensuplarının mitomanyak histerileri. Katile cinayette yardım eden evin uşaklarından farklı olmadık-

ları halde, 'bağımsız ve tarafsız yargı' ıslıkları ile vicdan rahatlatma peşindeler. AKP Genel Başkanı ve ekibi de sık sık "Dünyanın en bağımsız ve tarafsız yargısı bizde" beyanatlari veriyor. "Aklımızla alay ediyorlar" diye gülüp geçtiğimiz, bazen küçümsediğimiz bazen

de kızdığımız yalanlar bunlar. Ama aslında bunun bilinçli bir tercih olduğunu ıskalamamak gerek. Totaliter rejim inşasında 'yalan', yokluğu kabil olmayan, olmazsa olmaz temel parçadır. "Bağımsız ve tarafsız yargı" da işte bu yeni yalan medeniyetinin küçük bir ünitesi.

AHMET DÖNMEZ'İN ANALİZİ 2 VE 3'TE

Deri kokarsa tuzlanır, ya tuz kokarsa?

Müslümanların evleri ve camileri yakılıyor. Çocuklar ordu güçleri tarafından katlediliyor. İnsanlar öldürülüyor, kadınlar tecavüze uğruyor. Kalanlara büyük eziyet ve işkence ediliyor. Arakanlılar, kitleler halinde göçe zorlanıyor. Yüz binlercesi çevre ülkelere sığındı, sı-

ğınmaya çalışıyor. Tam anlamıyla bir soykırım yaşanıyor. Peki Nobel-li kadın lider ne diyor? Etnik temizlik söz konusu değil. Olanlar için etnik temizlik ifadesi bence fazla sert. Söyleyecek bir şey yok. Ekleyecek kelimem de... Deri kokarsa tuzlanır, ya tuz kokunca ne yapılır?

TARIK TOROS YAZDI, 8'DE

Erdoğan, zulmü kimden öğrendi?

Ceberut devletler, zulümlerini tekrarlıyor ve bir tenkil geleneği oluşturuyor. Tek parti, tek adam, krallık, komünist rejimler için bir fark yok. Dünyanın her yerinde ve neredeyse her devirde bu mezalim işleniyor. Günümüzde onlarca değişik örneği yaşanıyor. Suriye, Irak, Libya ve tabii hali hazırda Türkiye...

ERMAN YALAZ'IN YORUMU 4'TE

Yüz yılların yükü

KEMAL AY'IN YORUMU 13'TE

Slogan ve zikir

Son zamanlarda slogan zikri kendi kirli atmosferine çekiyor, dönüştürüyor, başkalaştırıyor. Siyaset elindeki güç ve imkanlarla tasavvuf ve inanç ekollerini dünyevileştiriyor; yozlaştırıyor. AKP iktidarı zikir ehlini, tasavvuf ekollerini dünyevi makamlarla, kaynaklarla kendine mecbur ve mahkûm ediyor.

MAHMUT AKPINAR YAZDI, 16'DA

50 yeni hapisane dolusu bağımsız yargı

AHMET DÖNMEZ

AhmetDonmez@Tr724.com

@AhmetDonmez

AFP

YENİ adli yılla beraber yargı bir kez daha tartışmaların göbeğine oturdu. Aslında tartışılacak bir “yargı” kalmadı da bu “gereksiz” gündemin sebebi, yüksek yargı mensuplarının mitomanyak histerileri.

Katile cinayette yardım eden evin uşaklarından farklı olmadıkları halde, ‘bağımsız ve tarafsız yargı’ ıslıkları ile vicdan rahatlatma peşinde-ler.

Danıştay Başkanı Zerrin Güngör, “Sizi temin ederim ki yargı hiç bu kadar tarafsız ve bağımsız olmamıştı” diyor. Yargıtay Başkanı İsmail Rüştü Cirit, “Hak ve özgürlüklerin korunması yargının hükümetten ayrı ve bağımsız olmasına bağlıdır” tespiti yapıyor... Sanki ‘ayrı ve bağımsız’ duracak kişi benmişim gibi. İstanbul Cumhuriyet Başsavcısı İrfan Fidan da, “Hâkim ve savcılarımız hiç olmadığı kadar tarafsız ve bağımsız” savunması yapıyor.

Onların yalanlarını yüzüne çarpansa yine “içeriden” biri. Adalet Bakanlığı Müsteşarı Kenan İpek, “50’den fazla cezaevi yapılıyor FETÖ’cüler için. Her biri bin kişilik” dedi.

Bu, “Yargılamalar devam ediyor ama sonuç belli. Ben binlerce insanı peşinen suçlu ilan ediyorum. Ve onlar için daha şimdiden hapisane yaptırıyorum. Yargılama işin sadece süsü, bir şekil şartı... Türki-

TOTALİTER REJİM İNŞASINDA ‘YALAN’, YOKLUĞU KABİL OLMAYAN, OLMAZSA OLMAZ TEMEL PARÇADIR.

ye’de bir yargılama varmış ve san-ki adalet tecelli ediyormuş gibi bir meşruiyet zamazingosuna ihtiyacımız var. Yargı da işte bunun için varlığına tahammül ettiğimiz bir zimbirtıdan ibaret, ona takılmayın” demek.

‘İÇERİDEN TABUTLARI ÇIKACAK’ Cumhurbaşkanı, “İçeriden tabutları çıkacak” diyor. Kararların ne zaman ve ne yönde çıkacağını da ilan ediyor. “Yıl sonuna dek ciddi mana-da mahkûmiyet kararları gelecek” diyor. Çok rahat. Herhangi bir çekincesi yok. Hemen her konuşması yargıya bir talimat niteliğinde.

Buna rağmen Güngör gibi, Fidan gibi cübbesi iliklilerin “hariçten Dombra okuması”, insanları sadece sinirlendiriyor. Sanki tek başına Doğu Perinçek’in, “Türk yargısı son 50 yılın altın devrini yaşıyor” cümlesi bile onları tekzip ediyor değilmiş gibi...

AKP Genel Başkanı ve ekibi de sık sık “Dünyanın en bağımsız ve tarafsız yargısı bizde” beyanatları ve-

riyor. Erdoğan, ABD’ye “Bizde senden daha tarafsız yargı var” diye seslenmişti. Başbakan Yardımcısı Bekir Bozdağ, “Türk yargısı AB ülkeleri yargısından da ABD yargısından da hem daha fazla hukuka bağlı hem de daha fazla adildir” diye tweet attı. Bozdağ, Adalet Bakanı iken de “Türk yargısı tartışmasız Alman yargısından daha adil, daha bağımsız, daha tarafsız bir yargıdır” açıklaması yapmıştı.

TOTALİTER REJİMLER YALANLARLA KURULUR

“Aklımızla alay ediyorlar” diye gü-lüp geçtiğimiz, bazen küçümsediğimiz bazen de kızdığımız yalanlar bunlar. Ama aslında bunun bilinçli bir tercih olduğunu ıskalamamak gerek. Totaliter rejim inşasında ‘yalan’, yokluğu kabil olmayan, olmazsa olmaz temel parçadır.

Kendisi de Nazi rejiminin mağduru olan Polonyalı filozof Leszek Kołakowski buna ‘Yalan Medeniyeti’ diyor. Gerçeklerin ters yüz edilmesi, var olan hakikatlerin unutturulup yerlerine yalanın ‘yeni gerçek’ olarak ikame edilmesi yani. Bütün dünya tersini söylese de rejimin efendilerinin hep aynı yalanı pervasızca tekrarlayarak ‘kurumsallaştırması’...

Totaliter rejimin kuruluşunda yalanın ne denli önemli bir işlev gördüğünü bize en güzel 1984 romanı

anlatmıştı. Kolakowski de “belleğin tahrip edilmesi” diye tarif ettiği bu sistemli saldırı ile ‘yeni bir medeniyet’ kurulduğuna vurgu yapar. Sadece gerçek ile yalan yer değiştirmez, bazen de iç içe girerler. Böylece hakikatin odağı dağılır ve ölçüler yerle bir olur. Rejimin devamı için yalanın da sürekli olması gerekir. Zamanla buna artık ‘yalan’ bile denmez; çünkü bizatihi hakikatin kendisi olmuştur. Bu sayede kitleleri tamamen tahakküm altına alırsınız. Zaten önemli olan da o kitlenin inandırılmasıdır.

“Bağımsız ve tarafsız yargı” da işte bu yeni yalan medeniyetinin küçük bir ünitesi.

EVRENSEL İLKELER, ‘FETÖ TEZLERİ’ Mİ?

Sözelimi, savunma makamı olmadan bağımsız yargılama mı olur? Yargının üç ayağından biri. Fakat artık avukatlık hakkına bile tecavüz edilmekte. İstanbul Barosu bu yüzden adli yıl açılışı nedeniyle Hürriyet’e, “Adaletsiz Savunma, Savunmasız Adalet” başlıklı tam sayfa ilan verdi. Ancak Star, “Baro, FETÖ’cülerin tezlerini dile getiren metne imza attı” diye yazdı.

“FETÖ’cülerin tezleri” dediği, en basit, en temel evrensel hukuk kuralları. Ne mesela? İlanda, “OHAL, amacını gölgede bırakarak Hukuk Devleti iddiasını köreltecek boyuta vardırıldı. KHK’lar eliyle TBMM işlevsiz kılınıyor. Aylarca bir türlü hazırlanamayan iddianamelerle, ‘burun sürtme cezaları’ verilebiliyor. Anayasa Mahkemesi, varlık nedeni olan anayasal denetimi reddederek, demokratik rejimi güvencesiz kılabiliyor. Evrensel hukukun genel kabule ulaştırdığı; Adil Yargılanma, Adalet Erişim, Hukuk Güvenliği ve Lekelenmeme kavramları yok sayılıyor. Yargı, siyaset stratejilerinin uygulama alanı olarak kullanılıyor. Yargıç teminatı ve savcı güvencesi, tayin ve soruşturmalarla ortadan kalktı. Anayasa ve Ceza Yasalarının açık hükmüne rağmen, yargıya talimat niteliği taşıyan cümleler, fütursuzca kurulabiliyor.” gibi eleştiriler var.

Savunma hakkının gasp edilmesiyle ilgili de şu başlıklar sıralanıyor: “Cezaevinde avukat görüşmeleri, kamu görevlileri eşliğinde ve kamera görüntüleri altında yapılıyor. Avukatın, yasalarla güvence altına alınan ve yurttaşı korumayı amaçlayan sır saklama yükümlülüğü yok sayılıyor. Avukatların soruşturma dosyalarına erişimleri engelleniyor. Avukatın duruşma salonundan zorla çıkarılması, müdafilikten men edilmesi gibi yeni düzenlemeler getirilebiliyor. Yine işkence ve kötü muamele sesleri duyuluyor.”

Bu sıralanan maddelerin cemaatle ya da herhangi bir grupta ne alakası var? Bunlar, zaten olması gereken asgari hukuk kuralları değil mi? Evet öyle... Ama bu yeni yalan medeniyetinin, ısrarla ve pervasızca söylenecek yalanlara, gerçeklerin yerine geçirilecek algılara ihtiyacı var.

Yüksek yargı başkanları, hakikati eğip büktükleri gibi kendileri de yürütme karşısında eğiledursun, Türkiye’nin her ilinde yeni bir cezaevi inşaatı yükseliyor. Misafirleri de belli. Gerçi onlar daha adil bir şekilde yargılanmayı bekliyor.

Sırada Emine Sultan Sarayı mı var?

AKP Genel Başkanı Erdoğan, şimdi de “uzaydan görünen yazlık saray” yaptırıyormuş. Özal döneminde Okluk Koyu’na yapılan mütevazı Cumhurbaşkanlığı konutunun yerine en az 300 odalı yeni bir saray inşa edilecekmiş. BirGün Gazetesi’nin haberine göre sadece klimaları için 3 milyon liralık klima sözleşmesi yapılmış.

Yakışır. Sadece Saddam’ın 81 sarayı vardı. Daha doğrusu bir kaynağa göre 81. Bazılarına göre de sadece 200 tanesi Bağdat’ta olmak üzere bin civarında Saray yaptırmıştı.

Erdoğan henüz yolun başında. Gerçi Pentagon’dan sonra dünyanın en büyük binası olarak gösterilen Roman-ya’nın merhum diktatörü Çavuşesku’nun sarayını oda sayısında yakaladı. “Halkın Evi” olarak adlandırılan bu sarayın da 1,100 odası vardı.

Çavuşesku, 350 bin metrekarelik ve 12 katlı bu sarayın her bir detayıyla bizzat ilgilenmişti. Ancak 5 milyar dolara mal olan dev bina, diktatö-

rün de sonunu getirmişti. Çünkü halk sefalet içerisinde yaşarken yapılan bu harcama, ekonomiyi çökertmişti. Kurşuna dizilmesine neden olan davalardan biri de bu sarayla ilgiliydi.

Saddam ise her şehre bir saray yaptıırıyordu. Tikrit’te sadece doğum günlerinde gittiği bir sarayı bile vardı. Böylece otoritesini her şehir halkına hissettiriyordu. Şimdi onun yerini televizyonlar almış olsa ve açılan her ekrandan Reis’i izliyor olsak da megalomanik hezeyanlar dev ve gösterişli binalar dikmeden sakinleşemiyor.

Devrik Irak diktatörü sadece kendine saraylar yaptıırmadı. Eşleri ve oğullarını da düşünüyordu. Bir tanesi Sacide Sarayı olarak anılırdı mesela. İlk eşi Sacide Hanım adına yapılmıştı. Büyük oğlu Uday’ın adıyla anılan saray da vardı. Bizde Emine Hanım Sarayı ya da Bilal Sarayı olur mu, olursa nereye olur bilmiyorum. Fakat en azından Hitler’in ‘kartal yuvası’ olarak anılan konutu Berghof’u tamamen kişisel telif ücretleri ile yaptıırmasını örnek alsın. Fakat ne Berghof gibi mütevazı evler tercih ediyor ne de bu denli devasa ve lüks sarayları cebinden yaptııracak kadar legal geliri var.

ERMAN YALAZ

ErmanYalaz@Tr724.com

ERDOĞAN, ZULMÜ VE TENKİLİ KİMDEN ÖĞRENDİ?

BİR GRUP YA DA MİLLET DÜŞMAN İLAN EDİLİYOR. SONRA PROFESYONEL ŞEKİLDE SUÇ VE SUÇLAMA ÜRETİLİYOR. ARDINDAN İNFAZ AŞAMASINA GEÇİLİYOR. PSİKOLOJİK, SOSYOLOJİK VE FİİLİ TENKİL İCRA EDİLİYOR. DÜŞÜNENLERİ, ALTERNATİFLERİ, AZINLIKLARI, DÜŞÜNCE VE İNANÇ ÖZGÜRLÜĞÜNÜ SEVMİYOR BU YÖNETİCİ VE YÖNETİMLER.

Ceberut devletler, zulümlerini tekrarlıyor ve bir tenkil geleneği oluşturuyor. Tek parti, tek adam, krallık, komünist rejimler için bir fark yok. Dünyanın her yerinde ve neredeyse her devirde bu mezalim işleniyor. Bir grup ya da millet düşman ilan ediliyor. Sonra profesyonel şekilde suç ve suçlama üretiliyor. Ardından infaz aşamasına geçiliyor. Psikolojik, sosyolojik ve fiili tenkil icra ediliyor. Düşünenleri, alternatifleri, azınlıkları, düşünce ve inanç özgürlüğünü sevmiyor bu yönetici ve yönetimler. Bu bir devlet yönetme biçimi ama gerçekte yönetememe biçimi! İnsandan, hak, hukuk, gerçek demokrasi ve evrensel değerlerden uzak olunca zulüm ve tenkil tarihteki misallerle sınırlı kalmıyor. Günümüzde onlarca değişik örneği yaşanıyor. Suriye, Irak, Libya ve tabii hali hazırda Türkiye...

6-7 EYLÜL'ÜN ŞEYTANLAŞTIRDIĞI İLE KAYBETTİKLERİMİZ

62. yıldönümüne denk geldiği için 6-7 Eylül olaylarıyla ilgili değerlendirmeleri okuyo-

ruz. Selanik'te Atatürk'ün evinde güya bomba patlıyor, sonra yandaş medya eliyle tahrik haberi sürüme giriyor. Ardından İstanbul Taksim ve tarihi yarımadada öğrenci merkezli protestolar yükseliyor. Milliyetçilik yüklü tepkiler sınır aşıyor. Evler, işyerleri basılıyor, yakılıyor, yağmalanıyor. Olaylar kontrolden çıkıyor.

Ve yarım asır sonra bunun Özel Harp Dairesi'nce icra edilmiş profesyonel bir operasyon olduğunu öğreniyoruz. Aradan geçen yarım asırda önce yaşadığımız toplumun rengi Rumları, kültürel ve ticari birikim ve ilişkilerimizi yitiriyoruz. Düşmanlaştırılıyorz ardından. İnsanlığımızı ve inancımızı unuttuğumuz için bütün ipler kopuyor. O azınlık şeytanlaştırıldığı için hiçbir evrensel değer, insan

hakkı tanınmıyor. Ermenilere, Alevilere, Kürtlere, sağcı-solcu darbe mağdurlarına, şimdi cemaate olan ve yapılan bu.

'DERDİMİZE YANAK YOK'

Dersim'i yakıp yıkan 1937-1938 katliamı nasıl unutulur? Ceberut devlet idaresinin mağduru bir ihtiyar kadın ve Dersimli amcanın sözleri hep kulaklarımda çınlar. Evinde aşiretleri, her gün 40-50 kişiyi ağırladıklarını, mahallelerini anlatırken, şöyle demişti:

“Bizim ev misafir eviydi, mahallemiz de. 38 üzerimize çöktü, bizi öldürdüler. Munzur'u üstü cesetle doldu (...) Evliya evliya geziyorum. Ağlıyorum, ağıt yakıyorum, kimsesiz kaldım. Kimse yok. Derdime yanak yok. (...) Bizde insanız, kardaşız...”

Mağdurlar yalnız bırakılmıştı. Ne

ince sızıdır ne ince sözdür. Derdime yanak yok, diyoruz bugün.

DERSİM KATLIAMINDAKİ SUÇ ÜRETME MAKİNESİ

Gayri resmi rakamlarla 10 bine yakın kişi öldü Dersim katliamlarında. Devlet askeriy-le Anadolu’nun bağrında yüz-yıllarca özerk yaşamış Alevi-leri yok etmeye karar vermişti. Önce olaylar çıkarıldı. Ötekinin itirazları sesleri, isyan diye adlandırıldı. Ordular tahsis edildi. Asker müdahale etti. Sonra Umum Müfettişlikleri kuruldu. 4. Umumi Müfettişliğinin derdi Dersim’di. Tunceli Kanunu çıkarılmıştı. Sanıklar hangi suçla suçlandığını bilmiyordu. Yakalanan sanıklara suçlamalar yöneltiliyor, iddianameler verilmiyor, idam kararları alınıyordu. Avukat tutamıyorlardı, tercüman da. Davalar kısa sürede bitiriliyordu. Hükümler ise kesin-di. İdam. Seyit Rıza elebaşı diye derdest edilip asılmıştı.

Ne kadar aynı bugün yaşananlarla değil mi? Bugünkü Sulh Ceza-lar, iktidar ve Erdoğan bağımlısı yargının yaptığıının farkı yok. Bu toplumun bağrında bir Alevi, Ehli Beyt geleneği ve gerçeği varken, devlet ceberutluğu, katliamları ve operasyonlarıyla bu bir yara-ya dönüştürülmüştü Dersim’de. Ki o yara hala kanıyor.

MENEMEN TUZAĞI VE ESAD ERBİLİ’NİN DRAMI

Menemen Olayları bahanesiyle yok edilen Seyyid Muhammed Esad Erbili Hazretleri dramı, talebeleri ve Nakşi ve Mevlevi geleneğini bitirme tuzağı da aynı cinsten bir zulümdü. 1920’de Şükrü Bey’in tek-lif ettiği ‘Hıyaneti-i Vataniye’ kanununun kabulünden sonra Anadolu’da dindarlara yöne-lık tam bir tenkil yürütülmüştü. Adı İstiklal Mahkemeleriydi. He-def sıradan insanlar değildi. Örneğin Esad Erbili Hazretleri’nin

hedefe konma sebebi İstanbul ve Anadolu’da aktif tekkelerin mihmandarlığını yapmasıydı.

23 Aralık 1930’da meydana gelen Menemen hadisesi, tarihe ‘Kubilay olayı’ olarak da geçti. Asteğ-men Kubilay ile birlikte iki bekçi-nin öldürüldüğü olayın Nakşiler tarafından körüklendiği iddia-sıyla binlerce mütedeyyin insan, İstiklal Mahkemeleri’ne benzer Divan-ı Harp Mahkemeleri’nde idam edildi. Genelkurmay ve Emniyet arşivlerindeki rapor-lar Kubilay’ı katledenlerin esrar-keş olduğunu ortaya koymasına rağmen hadise, ‘irticaî kalkış-ma’ şeklinde sunuldu. 105 kişi-nin Divan-ı Harp’te yargılandığı, 30 kişinin idamı ile sonuçlanan olaylarda bir âlim şüpheli şekil-de hayatını kaybetmişti. O alim, Esad Erbili idi.

ASKERİ HASTANEDE ZEHİRLENMESİ

Tekkelerin kapatılmasından sonra Erenköy’deki evinde inzi-vaya çekilmişti. Evi aylarca polis gözetiminde tutulmuştu. Oğlu Mehmed Ali Efendi ile beraber Menemen’e götürülüp idam talebiyle yargılandı ve idama mahkûm edildi ancak yaşı do-layısıyla idam cezası müebbet hapse çevrildi, oğlu idam edil-di. Kendisi Menemen’de askerî hastanede tedavi görürken 3-4 Mart 1931 gecesi zehirlenerek öldürüldü. Cenaze namazı kıldırıl-madı, mezarının başına mezar taşı bile dikilemedi. Erbili’nin cenazesinin medfun olduğu yer bile, hala ziyaret edildiği halde aradan geçen 89 yıla rağmen açıklanmıyor. Korkunun büyü-lüğünü düşünün.

YALAN MEKANİZMASI VE YAN-DAŞ MEDYA

Olaydan 5 ay önce o zamanların en çok satan Vakit gazetesinde 18 Temmuz 1930 tarihli haberi şöyledir: “Erenköy’ünde bir de-dikodu: Yüzlerce müridi olan bu

esrarengiz şeyh kimdir?” Cum-huriyet ve Akşam gibi gazeteler de tarikatlara yönelik yaptık-ları haberlerle aralık ayının fa-ciasını hazırlar. Basındaki tari-kat adamlarına başlayan saldırı Menemen’e zemin teşkil etmiş-ti. Yalan haber makinası çalışı-yordu her devirde olduğu gibi.

90 YAŞINDAYIM TÜRKLÜĞE HİZMETİMDEN OĞLUMU İNGİLİZLER NEFYETTİ

Esad Erbilî’nin aleyhinde Mene-men tahrikini planladığı iddi-asıyla bir de mektup uydurul-du. Erbilî Hazretleri bunu kabul etmedi. Mahkemede vasiyetini okudu ve son olarak şöyle ko-nuştu: “90 yaşımdayım. 20 se-neden beri kendimi ölü farz ediyorum. Türklüğe hizmetim ol-duğundan oğlum İngilizler tara-fından Bağdat’tan nefyedildi...”

EV-LAD-I KERBELAYIZ, GÜNAHSIZ, AYIPTIR, ZULÜMDÜR, CİNAYETTİR...

74 yaşındaki Seyit Rıza’nın yaşı 54’e indirilmiş, 17 yaşındaki oğlu Hüseyin 21’e yükseltilmişti idam için. Seyit Rıza’nın idamı önce-si yürek yakıcı son sözleri İh-san Sabri Çağlayangil anıların-dan şöyle anlatılır: “Kırk liram ve saatim var. Oğluma verirsi-niz” dedi... Seyit Rıza’yı meyda-na çıkardık. Hava soğuktu ve et-rafta kimseler yoktu. Ama Seyit Rıza, meydan insan doluymuş gibi sessizliğe ve boşluğa hitap etti. Evlâdı Kerbelayih. (Kerbe-la soyundanız) Bî hatayih (gü-nahsızız). Ayıptır. Zulümdür. Ci-nayettir ...”

Seyitlerini, dindarlarını, maz-lumlarına hep aynı muamele-yi yapan ceberutluk tarihinden birkaç enstantane sadece bun-lar. Bugünün aynası dünkü ce-berut devlet zulümlerinde giz-li. Ama bu ceberutluk ne Alevi-leri ne Nakşileri ne Rumları yok edebildi. Yapanlar tarihe başka türlü kaydedildi.

MAHMUT AKPINAR

MahmutAkpınar@Tr724.com

@mahmutakpinar1

SLOGAN VE ZİKİR

SLOGAN siyasetin dili, ideolojinin haykırışı. Slogana çığırtkanlık hakimdir. Sloganda sert, tehdit ve tedirgin edici üslup tercih edilir. Sloganın talebi dünyevidir. Husumeti kullanır; çatışmacıdır. Uzlaşmayı, benzerliği, hoşgörüyü değil, ayırmayı, kutuplaşmayı, farklılığı öne çıkarır. Hedeflerine “koparıp alma” saikiyle yaklaşır.

Zikir, Bir olanı anma, Hakka yakınlaşma soluğudur. Zikrin amacı Ademoğlunun gönlünü pak, amelini salih, kalbini mutmain kılmaktır. Zikirde yakarış, acziyet vardır. Zikir kabalıktan, sertlikten uzaktır; tehdit edici değil, teskin edicidir. Farklılıkları Allah’ın ayetleri, işaretleri olarak görür ama birlik ve bütünlük için çabalar.

Slogan avurtlar şişirilerek, yumruklar sıkılarak ve başkası duysun diye atılır. Oysa zikir yürekten, derinden ve gönlünün sesini O’na duyurmak için çekilir. Zikirde eller Hakka açık, dil kalple temas halindedir. Zakir zikriyle sesini halka değil, Hakka duyurmaya çalışır. Slogan siyaset meydanlarında atılır; zikir Allah’ın evlerinde, der-

SİYASET ŞAŞA VE DEBDEBE İÇİNDE YAPILIR. VAR OLANI DAHA BÜYÜK GÖSTERME, DAHA GÜÇLÜ GÖRÜNME EĞİLİMİNDEDİR. OYSA TARİKAT-TASAVVUF EKOLLERİ TEVAZU İÇİNDE OLMAYI AMAÇLAR; VAR OLDUĞUNDAN DAHA DÜŞÜK, DAHA GERİDE GÖRÜNMEYE ÇALIŞIR.

gahlarda çekilir. Siyaset kalabalıkları hedefler, zikir gönülleri... Slogan liderler, ideolojiler içindir; zikir Rabbin rızası için. Slogan insanları kitle psikolojisi ile dünyevi bir hedefe, çıkara yöneltir. Zikirde dünyevi beklenti yoktur; kulun Yaratıcı ile rezonansa, irtibata geçmesi arzulanır.

Siyaset dünyevi gücü ele geçirmeyi, dünyevi kaynaklara sahip olmayı ve pay etmeyi düşünür. Siyasetin Nirvanası iktidarı almak ve orada kalmaktır. Siyasetçiler siyasi-bürokratik makamları, imkanları, koltukları, kaynakları elde etmenin ve taraftarlarına dağıtmanın rüyalarını görür. Partizanlarına maddi, dünyevi taahhütlerde bulunur. Siyaset kavgacıdır, rekabetçidir. Oysa tasavvuf ekolleri uhrevi makamlara taliptir. Allah’ın rızasını kazanmayı hedefler ve O’nun

sınırsız olduğunu, herkese yeteceğini bildiği için başkalarının elde ettikleri nedeniyle rahatsız olmaz. Kendi manevi kazancına yönelir.

Siyaset şaşa ve debdebe içinde yapılır. Var olanı daha büyük gösterme, daha güçlü görünme eğilimindedir. Oysa tarikat-tasavvuf ekolleri tevazu içinde olmayı amaçlar; var olduğundan daha düşük, daha geride görünmeye çalışır. Siyaset makamları, madalyaları, unvanları, kazançları önemser. Tasavvuf insanları imkanlarıyla, sahip olduklarıyla övünmez. Güçlü görünmez, gücün kuvvetin Allah’tan olduğunu bilir ve bununla gurur duymanın şirk ifadesi olduğunu farkındadır.

Ancak son zamanlarda slogan zikri kendi kirli atmosferine çekiyor, dönüştürüyor, başkalaştırıyor. Siyaset elindeki güç ve imkanlarla tasavvuf

ve inanç ekollerini dünyevileştiriyor; yozlaştırıyor. AKP iktidarı zikir ehlini, tasavvuf ekollerini dünyevi makamlarla, kaynaklarla kendine mecbur ve mahkûm ediyor.

Genelde AKP iktidarlara döneminde ama özellikle Erdoğan'ın tek adam haline gelmesinden sonra tarikatlar, cemaatler, tasavvuf ekolleri dünyevileşme yarışına giriştiler. İslamcı Siyaset güç ve imkanlar kazanıp toplum, devlet üzerindeki etkisini artırınca cemaatler, tarikatlar da güç ve imkân kazanmanın cazibesine kapıldılar. Cemaatler tarikatlar ve onların önde gelenleri yoğun bir dünyevileşme, zenginleşme yoluna girdiler. Onların oyuna ve kitlesel desteğe ihtiyaç duyan İslamcı siyaset bu beklentileri körükledi, besledi. Kamu imkanları üzerinden tasavvuf ekollerini, cemaatleri tarikatları siyasete bağımlı kılmayı başardı. Artık pek çok cemaat ve tarikat iktidar karşısında bağımsız ve tarafsız değil. Onun İslam, etik ve hukuk dışı taleplerini reddedebilecek konumda değil. Zira siyasetin ve kamu kaynaklarının mahkûmu oldular. Bu konuda ciddi tepkiler, rahatsızlıklar olmasına rağmen siyasetin kontrolsüz-hukuksuz gücünden de korkarak girdikleri çıkmaz sokaktan dönemiyorlar.

Slogan zikri tahakkümü altına alıp susturuyor. Siyaset, zikirle coşması, ibadetle-evradla sükûna erme-

ANADOLU MÜSLÜMANLIĞI BİN YILDIR TASAVVUF EDEP VE AHLAKI İLE YOĞRULMUŞ VE ŞEKİLLENMİŞTİ. AKP SİYASETİ BU BİN YILLIK TASAVVUF GELENEĞİNİ TAHRİP EDİYOR, İÇİNİ BOŞALTIYOR, YOZLAŞTIRIYOR. BU TAHRİBATIN FARKINDA OLAN VE TEPKİ VEREN YOK! AZ SAYIDA FARKINDA OLANIN İSE SES VERECEK CESARETİ, YÜREĞİ YOK!

si gereken gönülleri sloganın kirli-çamurlu sularına çekiyor. Onları zikirden alıkoyup sloganlarla meşgul ediyor. Siyaset zikri gönüllerden, haşyeti kalplerden kovmaya çalışıyor. Siyaset menfaati, çıkarı, rahatı, beklenti, makamı tarikat ehlini teslim almak ve gütmek için ustaca kullanıyor. Daha önceki siyasetçilere politize olma, siyasete bulaşma konusunda direnç gösterebilen tarikatlar-cemaatler AKP siyasetine direnç göster(e)miyor. Zira AKP siyaseti, istismarı, rantı, yozlaşmayı, gösterişi, din zarfın-

da, İslami faaliyet formunda pazarlıyor.

Son dönemde hiç olmadığı kadar siyaset tasavvufu, İslami hizmetleri kirletti. Onları debdebeye, şaşaaya, harama ve usulsüz kaynaklara bulaştırdı. Tüyü bitmemiş yetimin hakkından çekinen didarlar devletin imkanları olmadan yaşayamaz hale geldiler. Fedakarlıkla yola çıkan, üçer beşer kurus topladıklarıyla İslami hizmetler yapan cemaatler-tarikatlar saray sofrasının artıklarıyla beslenir oldular. Maneviyat aleminin sultanı olması beklenen kişiler kavuklarıyla, cübbeleriyle Sultanın tahtının altına dizilip ondan dökülecek bahşişi, övgüyü gözler oldular. Pek çok dini grubun önderi-sorumlusu gayret-i diniyeyi ruhsuz bir memuriyete dönüştürdü. İslami hizmetlerin onca birikimini, emeğini, tecrübesini götürüp Sarayın kapısına bağladılar. Cemaatlerini, tarikatlarını Şaibeli ve kirli bir Sultanın talimatını bekleyen kapı kulları yaptılar.

Anadolu Müslümanlığı bin yıldır tasavvuf edep ve ahlakı ile yoğrulmuş ve şekillenmişti. AKP siyaseti bu bin yıllık tasavvuf geleneğini tahrip ediyor, içini boşaltıyor, yozlaştırıyor. Bu tahribatın farkında olan ve tepki veren yok! az sayıda farkında olanın ise ses verecek cesareti, yüreği yok!

DERİ KOKARSA TUZLANIR, YA TUZ KOKUNCA?

TARIK TOROS

TarikToros@Tr724.com

@TarikToros

Başarısı genetik bir mirastı.

Babası ülkesinin bağımsızlık mücadelesine kendini adanmış, suikasta uğramış, davası hayatına mal olmuştu.

Annesi de sıradan bir kadın değildi, Hindistan büyükelçiliği yapmış bir diplomattı.

Çocukluktan itibaren iyi bir eğitim aldı.

Oxford’da politika, ekonomi ve felsefe okudu.

Sonra New York’ta yaşadı, Birleşmiş Milletler’de çalıştı.

Londra Üniversitesi’nde felsefe dersleri verdi.

Annesi hastalanınca ülkesine döndü.

Askeri diktatörlüğe karşıydı.

Partisiyle seçime girdi.

Yaklaşık yüzde 60 oyla kazandı.

Başbakan olacaktı.

Ordu izin vermedi.

30 yıldır yönetimi elinde tutan Cunta tarafından gözaltına aldı.

Sonra ev hapsi başladı.

Eşi ve çocuklarıyla görüştürmediler.

Ne Papa’nın ne de BM Genel Sekreterinin çabaları sonuç vermedi.

Barışçıl ve şiddetsiz mücadelesi nedeniyle Nobel Barış Ödülü’nü kazandı.

Ödülü almaya gidemedi, oğulları aldı.

Eşinin cenazesine de katılamadı.

Dünya’nın dört bir yanında özgürlüğü için kampanyalar düzenlendi.

Hakkında kitaplar yazıldı.

Belgeseller çekildi, filmler yapıldı.

Time’a kapak oldu, sayısız başka ödül aldı.

21 yıl sonra serbest bırakıldı.

Dünyanın en güçlü 100 kadını arasında gösterildi.

Efsane müzik grubu U2, “Walk on” şarkısını ona adadı.

O tutsakken ülkesi özgür seçim

görmedi.

Son yıllarda Ordu, baskıyı hafifletti, demokrasi vanasını biraz açtı.

Ve 25 sene sonra girdiği ilk seçimi bu defa ezici çoğunlukla kazandı. Oyunu yüzde 80’e çıkardı.

Anayasaya göre çocuklarını ülke dışında doğurduğu için devlet başkanı olamadı fakat ülkesinin fiili lideri olarak sayılıyor, el üstünde tutuluyor.

Bir konuşmasında diktatörlüğü şöyle tarif etmiş:

“Temel insan haklarının varlığını kabul etmeyen bir sistemde korku günlük düzeni oluşturur. Hapsedilme, işkenceye tabi tutulma, öldürülme, arkadaşlarını, aileni, varını yoğunu yitirme korkusu...”

Bahsettiğim kişi, bugün 72 yaşında olan kadın lider, Aung San Suu Kyi.

Bahsettiğim ülke ise Myanmar.

Müslümanların evleri ve camileri yakılıyor.

Çocuklar ordu güçleri tarafından katlediliyor.

İnsanlar öldürülüyor, kadınlar tecavüze uğruyor.

Kalanlara büyük eziyet ve işkence ediliyor.

Arakanlılar, kitleler halinde göçe

zorlanıyor.

Yüz binlercesi çevre ülkelere sığındı, sığınmaya çalışıyor.

Tam anlamıyla bir soykırım yaşanıyor.

Peki Nobelli kadın lider ne diyor?

-Etnik temizlik söz konusu değil.

-Olanlar için etnik temizlik ifadesi bence fazla sert.

-Ortada çok fazla hasımlık var.

-Bölünmüş insanlar meselesi var.

-Bölünmüşlüğü ortadan kaldırmaya çalışıyoruz.

İşin tuhafı, kendi gibi Nobel Barış Ödülü sahibi 13 kadının imzaladığı...

Myanmar’da süren olayları **“insanlığa karşı suç ve etnik temizlik”** diye niteleyen...

Ve **“potansiyel soykırım”** uyarısı yapan açık mektuba imza atmadı.

Bilakis bu kadınları suçladı.

Söyleyecek bir şey yok.

Ekleyecek kelimem de...

Deri kokarsa tuzlanır, ya tuz kokunca ne yapılır?

KÂİNATIN KUTLU TAŞI

HACERÜ'L ESVED

6. BÖLÜM

🕯️ HARUN TOKAK

Vakit sabaha yürüyor... Kâbe'nin en تنها saatleri... Seyri, sad-rımızı dolduran mabet, gecenin bu saatlerinde daha bir ulvîleşiyor, başı göklere değişiyor. Zikir halkasını yöneten bir serzâkir gibi heyecanlanıyor, sakinleşiyor, haykırıyor, hıçkırıyor.

Efendimizin, Abdullah İbni Abbas'ın rivayet ettiği bir hadiste, “Kıyamet gününde Allah Hacerü'l Esved'i, bakar iki gözü ve konuşan bir dili olduğu halde yeniden yaratacak ve o kendisine sadık bir niyetle dokunmuş herkese şehadet edecektir.” dediği kutlu taşı seyrediyorum. Gecenin bu en تنها anında bile ona kavuşmak için kalabalığa karışmak kolay cesaret edilir bir durum değil. Coşkun akan insan selinin girdabına kapılmak gibi. Yüzlerce insanın ona dokunmak, onunla bir an birlikte olmak uğruna verdiği amansız mücadeleyi uzaktan ürperti ile seyrederken birden yanımda üç genç beliriyor.

Selam verip kendilerini tanıtıyorlar. Hacerü'l Esved'i ziyaret edip etmediğimi soruyorlar.

“Cesaret edemedim” diyorum.

“Biz sizi oraya götürmek istiyoruz!” diyorlar. “Bunda da bir sır var.” diye düşünüp hemen kabul ediyorum.

Üç babayiğit Anadolu evladı, derin suların sınır tanımaz dalgıçları gibi, kalabalık insan selini yara yara, beni Hacerü'l Esved'e ulaştırıyor, onu rahatça öpebil-

EFENDİMİZİN, ABDULLAH İBNİ ABBAS'IN RİVAYET ETTİĞİ BİR HADİSTE, “KİYAMET GÜNÜNDE ALLAH HACERÜ'L ESVED'İ, BAKAR İKİ GÖZÜ VE KONUŞAN BİR DİLİ OLDUĞU HALDE YENİDEN YARATACAK VE O KENDİSİNE SADIK BİR NİYETLE DOKUNMUŞ HERKESE ŞEHADET EDECEKTİR.” DEDİĞİ KUTLU TAŞ.

mem için de üzerime gelen dalgalara perde oluyorlar.

Allah Resulünün, “Ya Ömer, burada ağlanır, burada gözyaşları dökülür.” dediği yerdeyim. O kutlu taş dokunduğum an, yüksek voltajlı bir akıma kapılmış gibi titriyorum. O anı anlatmak imkânsız. Müthiş bir vakumla bir nur tufanının içine çekiliyor, yutuluyor, savruluyor, ışıklı bir helezonun içinde bambaşka ufuklara uçuruluyorum.

Bir keresinde Halife Ömer de beni öpecek ve şöyle diyecekti; “ey taş biliyorum ki, sen bir taşsın. Ne fayda ne de zarar verebilirsin. Eğer Allah Resulünün seni öptüğünü görmeseydim seni asla öpmezdim”

Hazreti Ali Halifenin bu sözlerini duyunca, “Ya Ömer! Onda saklı bulunan sırları bilseydin şimdi böyle demezdin!” diyecekti.

Benim öpülmem, pek çoklarının bu yanılaşa düştüğü gibi, bir taşın takdis edilmesi gibi bir anlayışa sebebiyet verebilir ve herkes beni bu duygu ve düşüncelerle öpmeye kalkışabilirdi. Daha sonra da bundan bir hayli hurafe doğar ve böylece Kâbe, hak ve hakikate açık olmanın yanında şeytanların da oyun oynadığı bir yer hâline gelirdi. Çünkü şeytanlar, kalbin etrafında dönüp durmakta ve onun zayıf taraflarını yakalamaya çalışmaktadırlar.

Esasen kalp de insan hissiyatına göre bir Kâbe’dir. Kalbin etrafında şeytanların menzilleri ve mazgal delikleri vardır. Kalpte takdis edilecek şeylere dair öyle küçük menfezler vardır ki, ‘doğru şeyler’ takdis edilirken, takdis edilmemesi gereken başka şeyler de takdis edilerek saygı ve tazimin yanında her zaman kaymalar olabilir.

İşte o büyük basiret abidesi

Hazreti Ömer, avamca anlayışı, tevhid çizgisine getirmek için, “Böyle taşta, toprakta bir kudsiyet aramayın. Allah Rasulü, onu öpmüştür. Eğer O öpmeseydi ben de öpmezdim. Zira Hacerü’l Esved’i öpmek, O öptüğünden dolayı sünnettir.” diyerek, aklın hür olduğu nokta ile teslim olduğu noktayı birbirinden ayırmıştır. Allah Ömer’den razı olsun.

BEN HACER’ÜL ES’AD...

Müminlerin “sır kâtibi”yim. Nice sevinçler, saadetler, acılar, kederler, yaşadım. Şimdi asrın hüsrânını seyrediyor, Allah’ın

HAZRETİ ÖMER, AVAMCA ANLAYIŞI, TEVHİD ÇİZGİSİNE GETİRMEK İÇİN, “BÖYLE TAŞTA, TOPRAKTA BİR KUDSİYET ARAMAYIN. ALLAH RASULÜ, ONU ÖPMÜŞTÜR. EĞER O ÖPMESEYDİ BEN DE ÖPMEZDİM. ZİRA HACERÜ’L ESVED’İ ÖPMEK, O ÖPTÜĞÜNDEN DOLAYI SÜNNETTİR.” DİYEREK, AKLIN HÜR OLDUĞU NOKTA İLE TESLİM OLDUĞU NOKTAYI BİRBİRİNDEN AYIRMIŞTIR.

vaadini bekliyorum.

Benim bir dilim ve iki gözüm var. Bana, eli ya da dudağı ile dokunanlara, bana dokunur ya da öper gibi uzaktan selam verenlere mahşerde şahitlik yapacağım.

HİRA

İpeksi bir sonbahar gecesinde, tüm zamanların en kutsal doğumuna sahne olan Hira’dayız.

Kutsal dağ, dolgun bir ay ışığının altında, efsunlu. Gölgelemin hükümrânlığında, gerçek biçimini kaybetmiş. İçeride doğru derin ve hareketli. Süt buğusu mavi tüllerin arkasından etrafına pırıltılı gülücükler saçıyor. Yaşanmışlığın kazandırdığı bir soyluluk var nurlu yüzünde.

Birbiri ardınca dalga dalga sıralanmış dağlar, ovalar, obalar ay ışığında besleniyor. Sert taştan, topraksız bir dağ Hira. Etrafı kendisi gibi dik dağlarla çevrili. Çıkmak da inmek de son derece güç.

Vakit gece yarısını çoktan geçmiş olmasına rağmen, ay ışığının bolca üzerine döküldüğü kutlu dağ, inenler ve tırmananları ile tatlı bir tiyatronun “hayalet karıncalar” sahnesini andırıyor.

Uzaklardan bize bakan Sevr ise, dağların sırlarını denizlere taşıyan sessiz bir nehir gibi seherin

esintisinde biteviye akıyor.

Hira’dan, Mekke’nin seyri muhteşem.

Dağ başları kadar insanların vaveylasından uzak, Allah’a yakın neresi olabilir!

İhtişamlı kâinat senfonisini minör kırırtılarla, ritmik hışırtılarla, usta ve uyanık çıkışlarla selendiren dağ başları... Sina ve Zeytin Dağı gibi yüce bir ruhu vardı Hira’nın. Ve dağlar, gecelerde dile gelir, sırlarını geceleri açarlardı bağrındakilere. Fakat insanı asıl etkileyen dağların etekleri değil, zirveleriydi. Zirve “tırmanma” demekti. Tırmanma, bir aşkınlık metaforu, bir arınma süreciydi ve sade-

ce bedenlerin değil, ruhların da tırmanmaya ihtiyacı vardı.

Hazreti Musa Sina dağının, Hazreti İsa Zeytin dağının, Güllerin Efendisi de, bütün ihtişamı ve gizemi ile başını göklere uzatmış olan bu kutsal dağın doruğunda vahye ermişlerdi. Hira'ı anlamak vahyi anlamaktı!..

Kırkına yaklaşmış olan Muhammedü'l Emin'i bu sarp dağa tırmandıran, gecelerce oradan bir Mekke'ye, bir semaya; bir dünyaya, bir ukbaya baktıran saik neydi?

Herkes derin uykularında iken o

ay ışığında, yüce dağ başında yanmakta olan bir meşaleyi andırırdı.

Yüzünü Kâbe'ye doğru döner, saatlerce ayakta durarak Allah'a dua ederdi.

O yıllarda dünya hiç de iç açıcı bir yer değildi.

Yaklaşık üç bin senelik bir uygarlık geçmişine sahip olan ve iç savaşlarla yorgun düşen Çin, parçalanma sürecine girmişti. Konfüçyüs düşüncesi çöküşte, Budizm ise yükselişteydi. Fakat o da Çin insanının manevi ve sosyal taleplerine gerçek bir

birlikte diri diri yakılıyordu.

Türkler, uçsuz bucaksız Orta Asya bozkırlarında kendi ben-cil ufuklarına doğru at koştururken, Doğu ve Batı Kağanları tarafından yönetilen Göktürk devleti etkinliğini kaybetmiş, halk Çin ve Hint kökenli kültür emperyalizminin etkisi altına girmişti.

DÜNYANIN ÇILDIRDIĞI ANLAR

Avrupa, Ortaçağ'ın karanlık dönemlerini yaşıyor, vahşet ve cehalet içinde birbirini yiyordu.

HAZRETİ MUSA SİNA DAĞININ, HAZRETİ İSA ZEYTİN DAĞININ, GÜLLERİN EFENDİSİ DE, BÜTÜN İHTİŞAMI VE GİZEMİ İLE BAŞINI GÖKLERE UZATMIŞ OLAN BU KUTSAL DAĞIN DORUĞUNDA VAHYE ERMİŞLERDİ. HİRA'YI ANLAMAK VAHYİ ANLAMAKTI!..

neden uyanıktı? Neden kendini dik yamaçlarına vuruyor, günleri bu kutsal dağın doruklarında geçiyordu?

Hira içimden geçenleri duymuş gibi cevap veriyor:

“Yalnızlığı bağrına basması, onun için Yâr sohbetine vesile olması açısından önemliydi.” diyor.

Bucümle bana, Hazreti Musa'nın Tur'daki kırk günlük halvetini, Hazreti Meryem'in, “Onları, suyu çağlayan ve ikamete elverişli bir tepeye yerleştirip barındırdık.” (Mü'minûn, 50) ayetiyle anlatılan uzletini hatırlatıyor. Kalbi özel birtakım temrinlerle lebriz etme ve ilahî tecellileri almaya müsait hâle getirme.

“Doğru,” diyor Hira. “Güllerin Efendisi burada geceleri gökyüzünü seyreder, omuzlarına dökülen siyah saçları okşayan

çözüm sunamıyordu.

Hindistan da Çin gibi üç bin seneyi aşkın bir uygarlık geçmişine sahip olmakla birlikte anarşi, iç savaşlar ve sömürüye mağlup olmuş, çöküş dönemine girmişti.

Budizm kısa zamanda putperestliğe dönüşmüş, Hinduizm ve Brahmanizm'le beraber bu üç inanç sisteminin toplam put sayısı milyonları bulmuştu. Toplumun büyük kısmını parya haline getiren kast sistemi halka kan kusturuyordu.

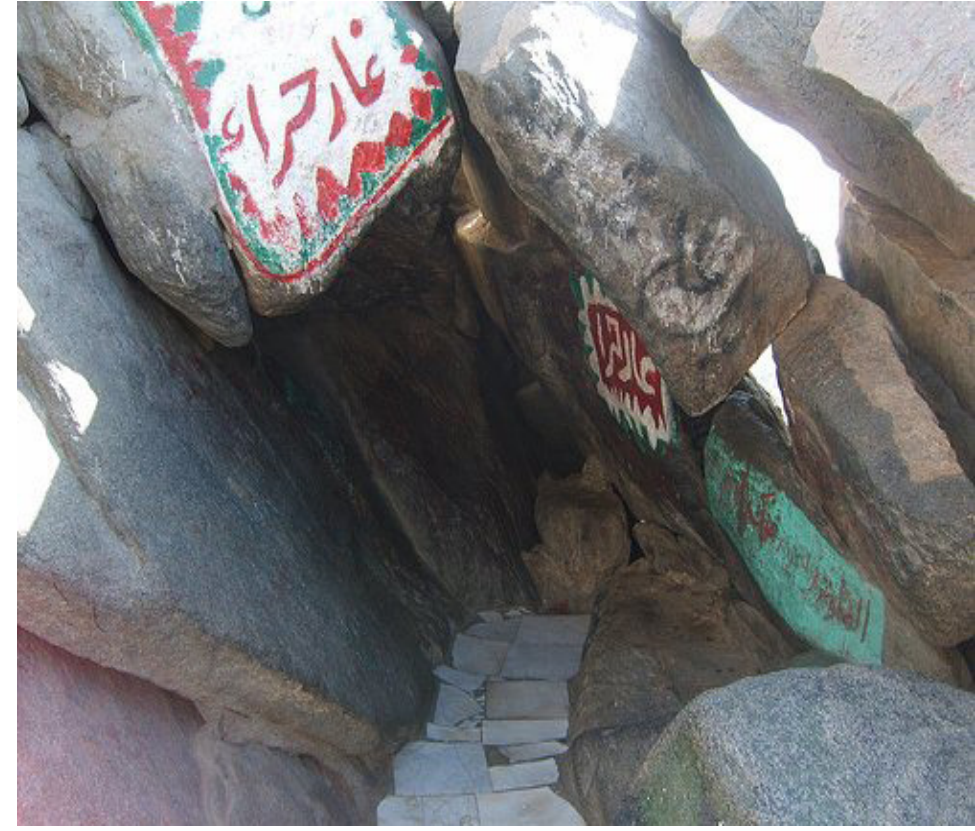
İnsanlar, en yakınlarına bile alabildiğine zalim ve acımasızdı. Jal Parva denilen geleneğe göre her yeni evli çift, doğan ilk çocuklarını kutsal kabul edilen Ganj sularına atıyor, kadınlar, eşinin öte dünyada yalnızlık çekmemesi için ölen kocası ile

Persler, ateşe tapmakla meşguldü. Aidiyet ve mülkiyeti reddeden, hemen her şeyi ortak kabul eden, ahlak kavramını inkâr eden ve halk arasında ciddi bir yayılım gösteren Mazdek inancı bir erken dönem komünizm uygulaması gibiydi.

Hâsılı, dünyanın çıldırdığı anlardan biriydi... Vahşet, anarşi ve terör bütün cihanı sarmıştı.

Hicaz halkı da küfür ve şirk içindeydi. Mekke, Ebu Cehilleriyle, Ebu Lehebleriyle dalâlet bataklarına dalmış, batıl içinde yüzüp duruyordu. Geceleri, çocukların feryatları yankılanıyordu kızgın çöllerde.

Gündüzleri kölelerin gözyaşı ve kanı akıyordu. İnsanın duyarlılığı ile perişan olan hayvanların ürpertici sesleri yırtıyordu karanlıkları.

Göz gözü görmüyordu.

Diri diri toprağa gömülen kız çocukları, kendi elleriyle oydukları taş ve tahta parçalarına Tanrı diye tapan ve tapılmasını isteyen din tacirleri, hayvan kadar bile değerleri olmayan köleler, bir avuç mutlu azınlığın lüksü için alabildiğine sömürülen, inim inim inleyen zayıflar, yoksullar, garipler...

Güllerin Efendisi, her geldiğinde burada günlerce kalıyor, insana insanca yaşama hakkının tanındığı bir dünya için yakarıyor, acz ve fakrın diliyle Rabbine iltica ediyor, bir ışık bekliyordu.

O, zifiri karanlık gecelerde, bu en sarp uçurumların başında, bir hüznün çiçeği gibi büküyordu boynunu.

Zamanın ıssız dilimlerinde, günlerce bir başına kalarak bütün insanlık adına af ve inayet diliyordu.

Varaka bin Nevfel, Zeyd bin Amr gibi kendilerini şirkten koruyabilmiş ferasetli insanların gözleri sürekli semaları süzüyor ve ufuklarda, insanlığı yeniden kurtuluşa davet edecek olan Son Nebi'yi arıyordu. Birkaçı bir araya geldiğinde, aralarındaki sohbetin vazgeçilmez konusu bu oluyordu. Şiirin diliyle Onu seslendiriyor, buldukları her kalabalığa Onun hasret türkülerini söylüyorlardı.

Bu erdemli insanlar, etraflarında olup bitenlerden rahatsızlık duyuyorlardı. Ama çözüm adına ellerinden bir şey gelmiyordu. Tek umutları vardı, Allah'ın Sonsuz Nur'u gelecek, cehalet ve zulme kurban giden kalabalıkları, içinde bulundukları karanlıktan tutup çıkaracaktı.

GÖLGESİ BAŞINIZIN

ÜSTÜNDE!

Kısa bir zaman önce Kuss Bin Saide'nin Ukaz panayırında yaptığı, dillere destan konuşmasını hemen herkes hatırlıyordu. İyad kabilesinin büyüydü Kuss. Yüz yaşını aşmış, gözleri çukura kaçmış, yaşlılıktan iki büklüm olmuştu. Fakat ruhu aydınlıktı. Kızıl tüylü bir deve üstünden seslenmişti:

“Ey insanlar!” demişti. “Geliniz, dinleyiniz, belleyiniz! İbret alınız! Yaşayan ölür, ölen fena bulur! Olacak neyse olur. Yağmur yağar, otlar biter; çocuklar doğar, annelerinin ve babalarının yerini alır. Derken, hepsi ölüp gider! Hadiselerin ardı arkası kesilmez; hepsi birbirini kovalar. Kulak veriniz, dikkat kesiliniz; gökte haber, yerde ibret alınacak şeyler var. Yeryüzü bir büyük divan, gökyüzü yüksek bir tavan. Yıldızlar yürür, denizler durur. Gelen kalmaz, giden gelmez. Acaba vardıkları yerden hoşnut olup da mı kalıyorlar? Yoksa orada kalıp da uykuya mı dalıyorlar? Yemin ederim, Allah'ın indinde bir din vardır ki şimdi içinde bulunduğunuz dinden daha sevgilidir! Ve Allah'ın gelecek bir peygamberi vardır ki gelmesi pek yakındır. Gölgesi başınızın üstüne geldi! Ne mutlu o kimseye ki O'na iman eder; Allah da kendisine hidayet eder! Yazıklar olsun O'na isyan ve muhalefet edecek bedbahta! Yazıklar olsun, ömürleri gafletle geçen ümmetlere!

Ey insanlar! Hani ya babalar, dedeler, atalar? Nerede soy sop? Hani o süslü saraylar ve mermer binalar yükselten Ad ve Semud kavimleri? Hani ya, dünya varlığından gururlanıp da kavmine, ‘Ben sizin en büyük Rabbiniz değil miyim?’ diyen Firavun'la Nemrut? Onlar, zenginlikçe, kuvvet ve kudretçe sizden çok daha

üstün idiler. Ne oldular? Bu yer, onları değirmeninde öğüttü, toz etti, dağıttı. Kemikleri bile çürüyüp dağıldı. Evleri yıkılıp ıssız kaldı. Yerlerini yurtlarını şimdi köpekler şenlendiriyor. Sakın, onlar gibi gaflete düşmeyin, onların yolundan gitmeyin! Her şey fanidir; baki olan, ancak Allah'tır. Evvel gelip geçenlerde, bize ibret alacak şey çoktur! Ölüm bir ırmaktır. Girecek yerleri çok, ama çıkacak yeri yoktur! Büyük küçük hep göçüp gidiyor! Giden geri gelmiyor! Katiyen bildim ki herkese olan, size ve bana da olacaktır.”

Gariptir ki Kuss Bin Saide, bu muhteşem konuşmasında pek yakında geleceğini haber verdiği o kutlu kişinin, dinleyiciler arasında olduğundan habersizdi.

Bir gün peygamberimiz İyad kabilesinden Müslüman olmak için gelenlere şöyle diyecekti:

“Kuss Bin Saide'nin bir zamanlar Ukaz Panayırı'nda bir deve üzerinde, ‘Yaşayan ölür, ölen fena bulur, olacak neyse olur!’ diye okuduğu hitabesi hiç hatırımdan çıkmaz. O, bir hayli söz daha söylemişti. Zannetmem ki hepsi hatırımda kalmış olsun!”

Bunun üzerine orada bulunan Hazreti Ebû Bekir, “Yâ Rasulallah! Ben de o gün orada hazırdım. Kuss Bin Saide'nin söylediği sözler hep hatırımdadır. Müsaade buyurursanız okuyayım!” diyecek ve hutbenin tamamını okuyacaktı.

Allah'ın Rasulü, cahiliye devrinde hidayet yolunu bulmuş bu bahtiyar için şöyle diyecekti:

“Ümit ederim ki Allah, kıyamet gününde Kuss Bin Saide'yi ayrı bir ümmet olarak haşreder!”

Yarın: 7. Bölüm, EBU TALİB MAHALLESİ

KEMAL AY

KemalAy@Tr724.com

YÜZYILLARIN YÜKÜ

Geçenlerde bir otobüs durağına yaklaşırken asfalttaki çöküntüde birikmiş yağmur sularına hızla girerek üzerime çamurlu su sıçrattı. İstanbul'da yaşarken bu tip olaylara alışmışım. Ancak Avrupa'nın önde gelen şehirlerinden birinde de aynı şeyle karşılaşmak, beni düşüncelelere gark etti. 'Ne var canım alt tarafı otobüs su sıçratmış' diyebilirsiniz ama aslında bu ufak çaplı olayda Türkiye'nin şu meşhur medenileşme hikâyesinin ana hatlarını görmek mümkün.

Orhan Pamuk, [The Guardian'da yayınlanan bir makalesinde](#), Türkiye'de ve İran'daki taksi şoförlerinin trafik kurallarına uymamayı bir nevi 'başkaldırı' olarak gördüklerini söylemişti. Neye başkaldırı? Batı medeniyetine. 'Kurallarımızı Batı'dan ithal ediyoruz ancak kim olduğumuzun ve daha önemlisi Batılı olmadığımızın farkındayız' mesajı bir nevi. Bu tavrın hemen karşısında bir başka tavır daha var. O da Ba-

tılılar gibi yaşama arzusu. Gelgelim bu arzu da sürekli ya Batıların 'ihaneti' eliyle ya da 'taklit' ile başkası olmanın imkânsızlığı ve aslında Batılı olmadığının sürekli hatırlatılmasıyla inkisara uğratılır.

Yine de bu ikinci tavrın sahibi, ilkinin küçük başkaldırısına karşılık şöyle bir refleks geliştirir: Günlük hayatımızdaki her türlü arıza aslında Batılı olamayışımızdan kaynaklanır. Otobüs mü gecikti? 'Avrupa'da otobüsler hep saatinde gelir efendim.' (Trenler ve tramvaylar daha dakik ama benim yaşadığım şehirde otobüsler hep, en az birkaç dakika rötarlı.) Bir tüneli su mu bastı? 'Avrupalı olamayışımızdan bunlar hep!' (Oysa daha geçen gün bir yağmurda komşu şehrimizin tünellerini de su bastığı için kapatmak zorunda kaldılar.) Profesyonellik, dakiklik, meraklı ve araştırmacı olma gibi hasletler önce 'Batılı değerler' olarak hedefe konur, ardından bunları 'Türk

usulü' yapmak, yani yapmamak, bir çeşit 'yerlilik' göstergesi olarak anlatılır.

SUÇLU HEP BAŞKASI OLABİLİR Mİ?

Gündelik işlerdeki bütün hataları, problemleri daha büyük bir anlatıya havale etmek, insanın kendine yapabileceği en büyük kötülük. Bunun bir yönü, çevresel şartları asıl fail gibi görüp kendi iradesini hiçe sayma ve böylece sonsuz bir (dünyevî) acizliğe teslim olma. 'Urfa'da Oxford vardı da biz mi gitmedik?' sözünde cisimleşen bu durum, şartların eşitsizliğine vurgu yapıyor gibi görünse de, aslında sorunu örtüyor. Urfa'da Oxford yoktu ama bu sözü söylediği sırada İbrahim Tatlıses'in parasını verip Oxford ayarında bir üniversiteye gidebilme imkânı vardı mesela.

Bir diğer yönü ise sorunun asla çözülemeyeceğine dair öğrenilmiş çaresizlik hâli. Kimsenin hatadan dolayı mesuliyet almadığı,

ORHAN PAMUK, THE GUARDIAN'DA YAYINLANAN BİR MAKALESİNDE, TÜRKİYE'DE VE İRAN'DAKİ TAKSİ ŞOFÖRLERİNİN TRAFİK KURALLARINA UYMAMAYI BİR NEVİ 'BAŞKALDIRI' OLARAK GÖRDÜKLERİNİ SÖYLEMİŞTİ.

sorunların oturulup birlikte çözülmeyeceği, yanlış kararlar verenlerin yanına kâr kaldığı o kadar çok olay yaşanmış ki, insanlar nihayet gündelik hayatın arızalarının ‘kültürel’ ya da ‘tarihsel’ olduğuna hükmetmiş. ‘Bizden adam olmaz!’ noktasına gelinmiş.

Bu, her şeyden evvel çok ağır bir yük. Yıllarca evli kalmış ve sürekli geçimsizlik biriktirmiş karı kocaların kavgalarına benziyor. Artık mesele bir bardağın bulaşık makinesine konup konmamasını geçmiş, o bardaktan yola çıkarak sürekli varoluşsal sıkıntı üretiliyor. Çünkü en temelde itiraf edilemeyen, edilmek istenmeyen sevgisizlik ya da karşılıklı saygının yitirilmesi gibi şeyler var. Herkesin malumu olup da bir türlü dillendirilmeyen hakikatler, zamanla insanlarda irrasyonel tavırlara yol açıyor. Ancak uzaktan baktığınızda görebileceğiniz bir parodi hâli bir nevi. En ufak bir eleştiri ya ‘Sen hep böyleydin!’ şeklinde bir kişisel açmaza ya da ‘Sana da laf söylenmiyor’ tarzı iletişim katili tavırlara sebep oluyor.

ODANIN ORTASINDAKİ FİL

Türkiye gibi ülkelerde bir türlü geçmiş hatalarla yüzleşilmediği ve çok temel problemler halledilmediği için bugünkü meseleler karşısındaki tepkilerimiz irrasyonel bir hâlde. ‘Odanın ortasındaki fil’ metaforunda olduğu gibi ortada devasa cüssesiyle duran fili kimse konuşmuyor ve fakat hayatlarına devam etmeye çalışıyorlar.

Mesela şu an iktidar bir hayli absürt bir şekilde ‘Avrupalılar bizi kıskanıyor’ ya da ‘Türkiye dirilişe geçti’ masalları söylüyor. İktidarı destekleyenlerin buna nasıl inandıklarını sorguluyoruz. Aslında inanmadıklarını fakat ‘ekmek parası’ gerekçesiyle inanır gibi yaptıklarını düşünüyoruz bazen. Ancak zaten bu parodi, Türkiye’de birkaç yüzyıldır oynan-

BİR TÜRLÜ KENDİ ‘OBJEKTİF’ GERÇEKLİĞİMİZİ İNŞA EDEMEDİĞİMİZ VE BU ARADA BİR GÖZÜMÜZÜN SÜREKLİ ORADA OLDUĞU BATI İSTİKRARLI BİR BİÇİMDE GELİŞİMİNİ SÜRDÜRDÜĞÜ İÇİN DE, DAHA BİRKAÇ NESİL DAHA BU PROBLEMLERLE YAŞAYACAĞIZ GİBİ GÖRÜNÜYOR.

ıyor. Ortada alışılmadık bir durum yok. Bilakis artık evimizin bir parçası hâline gelen bir ‘fil’ var.

Bugün AKP’nin ürettiği ‘iktidar’ geçmiştekinden çok farklı değil. Bütün problemleri ‘Batılı (muasır) olmamaya’ bağlayan ve suçu sürekli yeterince muasır olamayan ‘ötekinde’ arayan bir tavırla, trafik kurallarına uymayarak ‘Batılı olmadığını’ ispata çalışan, bu arada da kendisini eleştiren herkesi ‘öteki’ ilan eden tavır arasında el değiştirdi sadece ‘iktidar’. Her iki tavır da aynı hastalıkla malul: Hakiki problemin üstü sürekli kapatılıyor ve suç sürekli ‘karşı tarafa’ atılarak şiddetli geçimsizlik hâli yeniden üretiliyor.

ORTAK REFERANS NOKTASI ÜRETEMEMEK

Bu tip durumlarda her iki tarafın da kabulleneceği bir ‘otorite’ sorunların çözümünde faydalı olabilir ancak Türkiye gibi ülkelerde ‘devlet’ o çeşit bir hakemlik görevini yapmadığı için, toplumsal yarılma, yani Batı’yla ilişki üzerinden ayrıma tabi tuttuğumuz iki kutuplu tavırlar, birer hastalık semptomu olarak kalıyorlar. En

ufak bir mesele tarihsel hesaplaşma diskuru üzerinden tartışıldığı için hiçbir şekilde ‘haklı’ ve ‘haksız’ rollerinde oynama olmuyor. Her iki taraf da kendini ‘haklı’ karşı tarafı ‘haksız’ olarak konumluyor ve dış dünyayı bu eksene göre anlamlandırmayı sürdürüyor.

Bütün kültürel ve tarihî birikimimiz, onu soğukkanlı bir biçimde tasnif edemediğimiz için, karşıımızdaki en büyük engel olarak belirmiş durumda. Toplumdaki her türlü hastalığın kaynağı olarak bir Cemaat gösterildiğinde insanların buna hemen ‘ikna olması’ ve o güne kadar yaşadığı bütün sıkıntıları çabucak gösterilen ‘günah keçisine’ yükleyip kendini aklamayı, biraz da bundan. Hakemlik görevini hiçbir kurumun ifa edemediği hatta bu vazifeyi kötüye kullandığı bir toplumda, toplum bu asırlık toplumsal hastalıkları en ufak bir meselede bile farkında olmadan sergiliyor.

Buraya kadar anlatılanlardan fark edebileceğiniz üzere, ‘muasır medeniyetler seviyesi’ hâlen en büyük meselelerimizden birisi ve bu ‘yara’nın yol açtığı enfeksiyonlar en ince gündelik hâllerimizde bile karşımıza çıkıyor. Bir türlü kendi ‘objektif’ gerçekliğimizi inşa edemediğimiz ve bu arada bir gözümüzün sürekli orada olduğu Batı istikrarlı bir biçimde gelişimini sürdürdüğü için de, daha birkaç nesil daha bu problemlerle yaşayacağız gibi görünüyor.

Otobüs size su sıçrattığında, asansör bozulduğunda, yürüyen merdiven çalışmadığında, uçaklar rötar yaptığında hayalimizdeki o ‘aşırı mükemmel’ muasır medeniyete tutunarak kendimizi eleştireceğiz hep. Bu arada aynada gördüğümüz yüzü sanki bir başkasına aitmiş gibi suçlayacağız. Oysa yapılması gereken ortada... File bakın.

ÜLKELER 2018 DÜNYA KUPASI YOLUNDA SON VİRAJDA

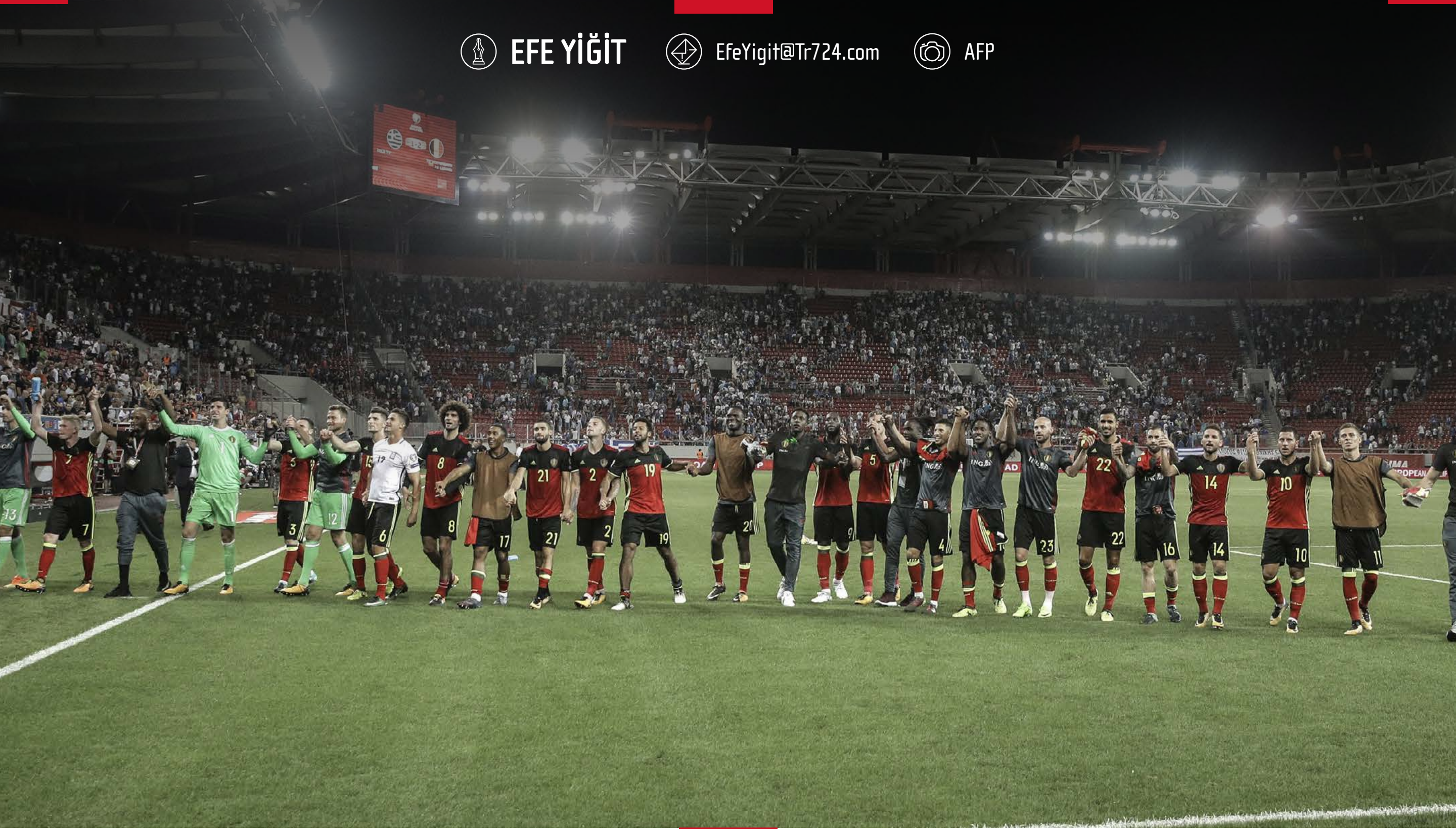
EFE YİĞİT

EfeYigit@Tr724.com

AFP

RUSYA’NIN ev sahipliğini yapacağı 2018 Dünya Kupası’na adını yazdırmak isteyen takımların kıyasıya mücadelesi devam ediyor. Dünya Kupası’na Avrupa’dan 13 ülke katılacak. Grup liderlerinin direkt katılacağı 9 grupta ikinciler playoff maçları oynayacak. 8. hafta maçları geride kalırken Avrupa’dan Dünya Kupası finallerine adını yazdıran ilk ülke Belçika oldu. Türkiye’nin Hırvatistan’ı 1-0 yenmesiyle grubumuzda tüm hesaplar yeniden yapılmaya başlandı. Rusya yolunda grupların görünümüne yakından bakalım.

■ **A GRUBU:** Fransa’nın mutlak favori olduğu grupta son dönemde sıradanlaşan futbollarıyla Hollanda ve İsveç’in nasıl bir performans göstereceği merak konusuydu. İsveç farklı bir portre çizip Fransa’yı zorlarken, Hollanda ise Dick Advocaat’ın gelmesiyle ümitlerini az da olsa arttırdı. Fransa’nın, evinde grubun zayıf takımı Lüksemburg’la berabere kalması futbol dünyasını şok etti. Lider Fransa 17,

DÜNYA KUPASI’NA AVRUPA’DAN 13 ÜLKE KATILACAK. GRUP LİDERLERİNİN DİREK KATILACAĞI 9 GRUPTA İKİNCİLER PLAYOFF MAÇLARI OYNAYACAK. 8. HAFTA MAÇLARI GERİDE KALIRKEN AVRUPA’DAN DÜNYA KUPASI FİNALLERİNE ADINI YAZDIRAN İLK ÜLKE BELÇİKA OLDU.

İsveç 16 ve Hollanda 13 puanla son iki haftaya girdi. Grubun final maçı son hafta oynanacak Hollanda-İsveç karşılaşması olacak.

■ **B GRUBU:** Avrupa Şampiyonu Portekiz ile İsveç arasında kıyasıya liderlik savaşı devam ediyor. Diğer takımlar, ilk 2 mücadelesinden tamamen kopmuş durumda. İsveç 8 maçını da kazanırken,

Portekiz 7 maçını kazanıp, deplasmanda sadece İsveç’e mağlup oldu. Grubun final maçı 10. hafta oynanacak Portekiz-İsveç karşılaşması olacak. Portekiz’in lider olarak Rusya 2018’e katılabilmesi için en az 3 farklı skorla rakibini yenmesi gerekiyor.

■ **C GRUBU:** Almanya’nın panzer gibi önüne geleni ezip geçtiği grupta, Norveç ve Çek Cumhuriyeti’nin erken havlu atmasıyla ikinci sırada Kuzey İrlanda bulunuyor. 8 maçını da kazanan 24 puanlı Almanya’yı, Kuzey İrlanda 19 puanla takip ediyor. Almanya’ya grup birinciliğini garantilemek için bir puan yetiyor. Rakip ağları 35 kez havalandıran Almanya kalesinde ise sadece 2 gol gördü. Grubun büyük sürprizi ise Çek Cumhuriyeti ve Norveç’i geride bırakıp üçüncü sıraya yükselen Azerbaycan oldu.

■ **D GRUBU:** Favorisi olmayan grup olarak tanımlanan D Grubu’nda liderlik koltuğunda sürpriz bir şekilde Sırbistan oturuyor.

Yugoslavya'nın dağılması sonrası kendini toparlayamayan Sırbistan yeniden eski yıllarına dönüş sinyalleri verdi. Sırpların 18 puanla lider olduğu grupta Galler'in 14, İrlanda Cumhuriyeti'nin 13 puanı bulunuyor. Grubun finali 10. hafta oynanacak Galler-İrlanda Cumhuriyeti maçı ile olacak. Sırbistan'ın liderliği garanti gözüküyor, ancak ikinci sırayı kimin alacağı merak konusu.

■ **E GRUBU:** Polonya'nın Danimarka ve Karadağ'a göre bir adım önde olduğu grupta maçlar beklendiği gibi geçti. Polonya 19 puanla liderliğini sürdürürken, son 3 maçını kazanan Danimarka averajla üçüncülük koltuğuna oturdu. Grubun final maçı 9. hafta oynanacak Karadağ-Danimarka karşılaşması. Bu maçın galibi büyük oranda ikinciliği garantileyecek.

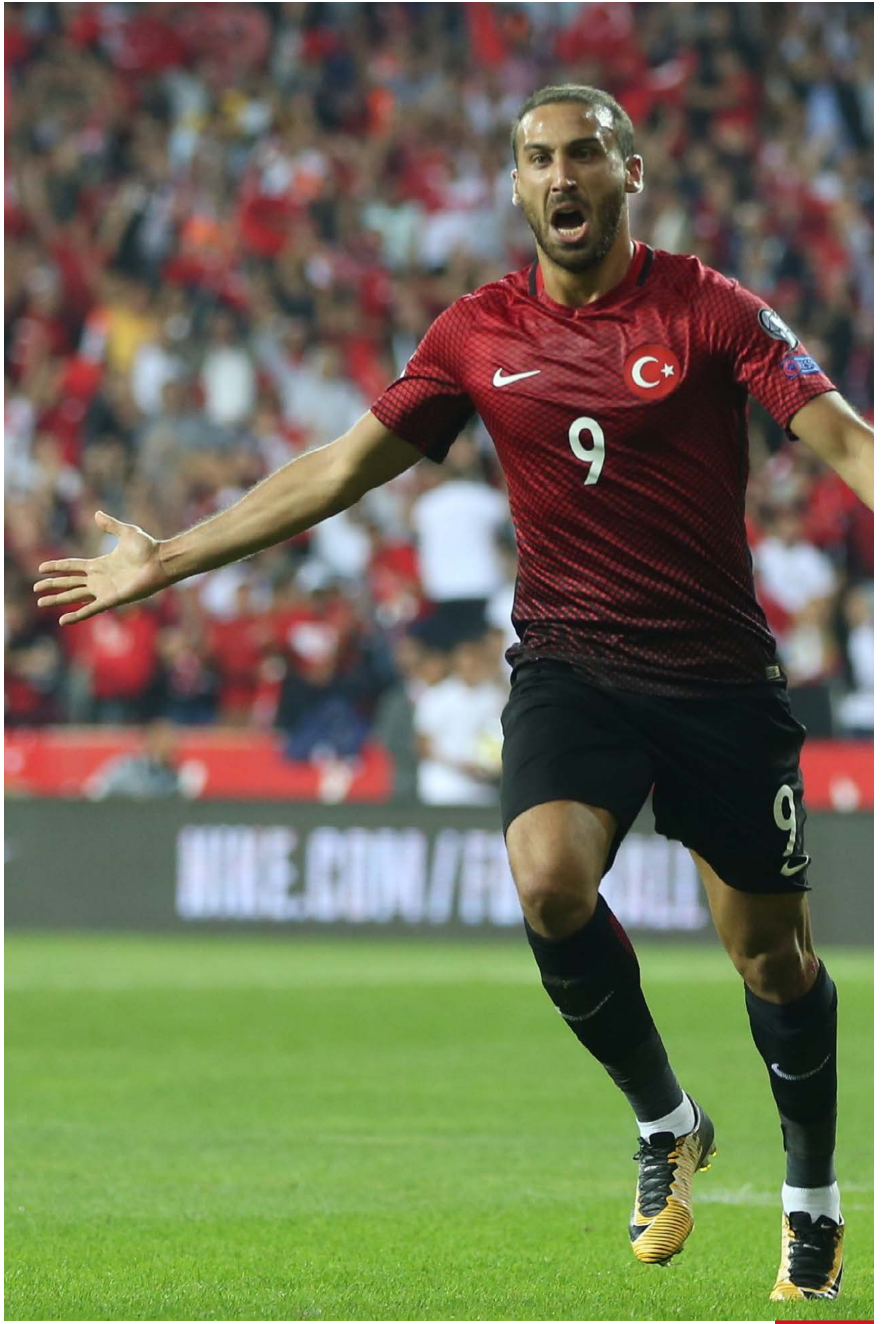
■ **F GRUBU:** En yakın takipçisi Slovakya'yı 2-1 yenerek puanını 20'ye çıkaran İngiltere 5 puan farkla lider. İngiltere'nin grup liderliğini hemen hemen garantilediği grupta ikincilik için müthiş bir yarış var. Slovakya 15, Slovenya ve İskoçya'nın 14'er puanı bulunuyor. Her 3 ülkenin de ikincilik şansı devam ediyor. Final maçları ise 9. haftadaki İskoçya-Slovakya ve 10. haftadaki Slovenya-İskoçya karşılaşmaları.

■ **G GRUBU:** Kurlar çekildiğinde İspanya ve İtalya grubun tartışmasız favorisi olarak öne çıkmıştı. Cevabı merakla beklenen soru hangi ülkenin grubun lideri olacağıydı. Deplasmanda İtalya ile berabere kalan İspanya, sahasında rakibini farklı yenerek liderlik koltuğuna oturdu. İtalya'nın 3 puan önünde son iki haftaya giren İspanya'ya liderlik için bir maçını alması yetiyor. İtalya'nın ikinciliği ise garanti gözüküyor.

■ **H GRUBU:** Bu grupta tam bir Belçika fırtınası esti. Topladığı 22

puanla en yakın rakibine 8 puan fark atan Belçika, 8. hafta maçları sonrası Rusya 2018'e adını yazdıran ilk Avrupa takımı oldu. Belçika'nın liderliği garantilediği grupta yarışın adresi ikincilik oldu. Belçika'nın Yunanistan'ı deplasmanda yenmesiyle Bosna Hersek ikinciliğe yükseldi. Bosna Hersek son iki maçında Belçika ve Estonya ile Yunanistan ise Kıbrıs Rum Kesimi ve Cebelitarık ile karşılaşacak. İkincilik yarışında fikstür avantajı Yunanistan'dan yana gözüküyor.

■ **I GRUBU:** Türkiye'nin de yer aldığı bu grupta 4 ülkenin Rusya 2018 ümidi devam ediyor. Ukrayna'ya yenilerek umutlarını azaltan Türkiye, Hırvatistan'ı yenerek yeniden yarışa dahil oldu. İzlanda, Ukrayna'yı yenerek puanını 16'ya çıkarıp lider Hırvatistan'la puanını eşitledi. Türkiye ise 14 puanlı Ukrayna'yı averajla geçip üçüncü sıraya yükseldi. Grupta bu dört ülkenin oynayacağı tüm maçlar artık final havasında geçecek. Türkiye, evinde İzlanda'yı yenerse ikincilik yolunda büyük mesafe kat etmiş olacak.

TÜRKİYE'NİN DE YER ALDIĞI BU GRUPTA 4 ÜLKENİN RUSYA 2018 ÜMİDİ DEVAM EDİYOR. UKRAYNA'YA YENİLEREK UMUTLARINI AZALTAN TÜRKİYE, HIRVATİSTAN'I YENEREK YENİDEN YARIŞA DAHİL OLDU.

Şimdi e-gazete zamanı!

HEMEN ŞİMDİ ABONE OLUN,
GERÇEKLERDEN HABERİNİZ OLSUN!

ABONELİK İÇİN TIKLAYIN

ÇOCUĞUNUZUN DİŞLERİ ÇÜRÜYORSA YANLIŞ YAPTIĞINIZ ŞEYLER VAR!

RESMİ verilere göre, 2-11 yaş aralığındaki çocukların yüzde 42'sinin süt dişlerinde çürükler var. Yaşları 6-11 olan çocukların yüzde 21'inin ise kalıcı dişleri çürüyor. Çocuklarının dişlerini düzenli fırçalayan aileler bile bu sorundan şikayetçi. Uzmanlar, bunun sebebinin ağız hijyeni konusunda yapılan hatalar olduğunu belirtiyor. Peki nedir bu hatalar ve çürükleri önlemek için neler yapılmalı?

Birçok çocuk 8 yaşına gelene kadar dişlerini etkili şekilde kendi fırçalama yeteneğine sahip değildir. Anne veya babalar diş fırçalamayı denetlemeli ve her dişin yüzeyinin temizlendiğinden emin olmalıdır.

Diş çürüğüne neden olmanın en kolay yolu biberondur. Ailelerin yüzde 85'i bebeklere yatakta biberonla içecek vermenin iyi bir düşünce olma-

BEBEĞİNİZİ İLK DİŞİ ÇIKTIĞINDA YA DA İLK DOĞUM GÜNÜNDE DİŞ HEKİMİNE GÖTÜRÜN.

dığını söylüyor. Ancak sadece yüzde 20'si bunu uyguluyor. Biberon alışkanlığı ağızdaki şeker ve bakteri seviyesini yüksek tutar. Bebeğiniz gece uyanınca beslerseniz ağzının içini silin veya dişleri varsa fırçalayın.

Bebeğinizi ilk dişi çıktığında ya da ilk doğum gününde diş hekimine götürün. Diş hekimi ziyaretleri her 6 ayda bir tekrarlanmalı.

Muz, kuru üzüm, tam tahıllı krakerler sağlıklı görünür, fakat bu gıdalar yapışkandır ve dişin üzerindeki çukurlarda birleşip şekerleşir, çürüklere sebep olur. Bu yiyecekleri yalnız ye-

mek yerine başka yiyeceklerle birlikte tüketmesini sağlayın ve mutlaka çocuğunuzun dişlerini fırçalayın.

Florür tartışmalı bir konu olmasına rağmen, uzmanlar çoğu diş çürüklerini önlemenin en iyi yollarından birinin florür olduğu konusunda hemfikir. Bunun için uygun doz çok önemli. 3 yaş ve altı çocuklar için pirinç tanesi kadar macun, 3-6 yaş çocuklar için ise bezelye kadar macun yeterli.

Büyük çocuklarda diş çürüklerinin en yaygın nedeni, öğle yemeğinde, oyun oynarken ya da evde gazlı ve sporcu içecekleri içmeleridir. Tüm gün dişlerin asitle yıkanmasıyla ağızındaki pH dengesi yenilene-miyor ve dişleri çürüyor. Bu içecekleri sınırlandırmalısınız ve içtikten sonra dişlerini fırçalamasını sağlamalısınız.

KÜNYE

GENEL YAYIN YÖNETMENİ

Selim GÜNDÜZ | SelimGunduz@Tr724.com

HABER DİREKTÖRÜ

Sefer CAN | SeferCan@Tr724.com

YAYIN KOORDİNATÖRÜ

Ali Mirza YAZAR | AliMirza@Tr724.com

YAZIŞLARI MÜDÜRÜ

Erman YALAZ (Web) | ErmanYalaz@Tr724.com

Kemal AY (e-gazete) | KemalAy@Tr724.com

TASARIM

Alper UYANIK | AlperUyanik@Tr724.com

Zülfikar ALİ | ZulfikarAli@Tr724.com

SOSYAL MEDYA EDITÖRÜ

Ömer Özdemir | OmerOzdemir@Tr724.com

İMTİYAZ SAHİBİ TEMSİLCİSİ VE HUKUK DANIŞMANI

Mehmet YILDIZ | MehmetYildiz@Tr724.com

REKLAM | info@Tr724.com

E-GAZETE | Egazete@Tr724.com

egazete.Tr724.com

www.Tr724.com

irtibat@Tr724.com

@Tr724com

/Tr724com